



دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران
دانشکده پرستاری و مامایی

بررسی استرس درک شده و ارتباط آن با سلامت معنوی در سالمندان
عضو انجمن پیشگیری و مهار دیابت بابل، ۱۳۹۲

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد پرستاری
(گرایش پرستاری سالمندی)

استاد راهنما: دکتر فریده باستانی

استاد مشاور آمار: حمید حقانی

نگارش: اصغر پورمحمدی

اسفند ۱۳۹۲

چکیده:

عنوان: بررسی استرس درک شده و ارتباط آن با سلامت معنوی در سالمندان عضو انجمن پیشگیری و مهار دیابت بابل، ۱۳۹۲

زمینه و هدف: پیر شدن جمعیت یک پدیده جهانی است که با افزایش احتمال بروز ناتوانی‌ها و ابتلا به بیماری‌های مزمن همچون دیابت همراه است. استرس یا فشار روانی از جمله اختلال شایع در فرایند درمان در سالمندان مبتلا به دیابت با اثر متقابل است که به نحوی با سلامتی در ارتباط می‌باشد. لذا وجود گزارش‌های متناقض بین استرس و ابعاد مختلف سلامتی از جمله سلامت، محققین را بر آن داشت تا مطالعه‌ای را باهدف تعیین استرس درک شده و ارتباط آن با سلامت معنوی در سالمندان عضو انجمن پیشگیری و مهار دیابت بابل انجام دهد.

روش بررسی: در این مطالعه مقطعی (همبستگی-توصیفی)، تعداد ۱۹۴ سالمند ۶۰-۷۵ ساله در انجمن پیشگیری و مهار دیابت بابل به روش نمونه‌گیری متوالی و در دسترس و با کسب رضایت‌نامه کتبی در این مطالعه شرکت کردند. جهت جمع‌آوری اطلاعات از فرم مشخصات فردی و نیز مقیاس استرس درک شده (Perceived Stress Scale) و پرسشنامه سلامت معنوی (Spiritual Well-being) با روایی و پایایی قابل قبول استفاده گردید. داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۱ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. از آمار توصیفی و آزمون‌های آماری تی مستقل، آنالیز واریانس، کای اسکور و ضریب همبستگی پیرسون جهت رسیدن به اهداف و پاسخ به سؤالات پژوهش استفاده شد (در سطح معناداری $P < 0/05$).

یافته‌ها: نتایج نشان داد استرس درک شده در درصد قابل توجهی از سالمندان ($74/2$ درصد) در سطح پایین بود و میانگین نمره استرس درک شده آنها هم در سطح پایین بود ($8/06 \pm 22/52$). همچنین ارتباط آماری معنی‌دار بین استرس درک شده سالمندان مورد مطالعه و متغیرهای سن، وضعیت تأهل، تحصیلات، تبعیت از رژیم درمانی و ابتلا به بیماری دیگر وجود داشت ($P < 0/05$). به طوری که میانگین نمره استرس درک شده در سالمندان جوان تر با سطح تحصیلات بالاتر که از رژیم درمانی در سطح زیاد تبعیت می‌کردند و به بیماری دیگری مبتلا نبودند، پایین تر بود. همچنین سطح سلامت معنوی اکثر نمونه‌های پژوهش، متوسط به بالا و میانگین نمره سلامت معنوی آنها هم در سطح متوسط بود ($97/72 \pm 11/51$). ضمن اینکه بین سلامت معنوی و متغیرهای سن، تبعیت از رژیم درمانی و ابتلا به بیماری دیگر ارتباط آماری معنی‌دار وجود داشت ($P < 0/05$). هم چنین، یافته‌ها حاکی از وجود ارتباط آماری معنی‌دار و معکوس بین استرس درک شده و سلامت معنوی در سالمندان مورد مطالعه بود ($t = -0/48, P < 0/001$).

نتیجه‌گیری: این مطالعه گامی مهم از درک میزان استرس و سلامت معنوی در سالمندان مبتلا به دیابت بود. لذا با توجه به وجود ارتباط آماری معنی‌دار و معکوس بین استرس و سلامت معنوی، این نتایج می‌تواند مفاهیمی برای پیشگیری یا درمان در راستای انجام مداخلات مرتبط با دو متغیر ذکر شده و ارتقاء سلامت سالمندان مبتلا به دیابت را در بر گیرد.

کلید واژه‌ها: سالمندی، دیابت، استرس درک شده، سلامت معنوی



Tehran University of Medical Sciences
Faculty of Nursing & Midwifery

**Investigating perceived stress and its relationship to spiritual
health of the elderly members of the diabetes prevention and
control of Babol, ۱۳۹۲**

Under Supervision of Dr. Farideh Bastani

Hamid Hagani

A thesis submitted to the Graduate Studies Office

In partial fulfillment of the requirements for

The degree of MSc in Gerontological Nursing

By: Asghar Pourmohammadi

February ۲۰۱۴

Abstract:

Investigating perceived stress and its association with spiritual health of the older adults with diabetes mellitus as the members of the Association of Diabetes Prevention and Control in Babol, ۱۳۹۲.

Background and aim: The aging population is a global phenomenon with an increased risk of disability and risk of chronic diseases such as diabetes. In the treatment of common disorders in the elderly patients with diabetes, consideration of stress which might be in mutual interaction with different aspects of health is important. In addition, there are paradoxical reports regarding stress and various aspects of health including spiritual health, so the researchers were led to investigate perceived stress and its association with spiritual health of the older adults with diabetes mellitus as the members of the Association of Diabetes Prevention and Control in Babol.

Methods: In this cross-sectional (descriptive- correlational) study, ۱۹۴ older adults with ۶۰-۷۵ years old as members of the Association of Diabetes Prevention and Control in Babol were recruited by consecutive (accessible) sampling method. The data collection instruments were demographic form as well as Perceived Stress Scale (PSS) and the Spiritual Well-being Questionnaire (SWB) with acceptable validity and reliability. Data analyzed by descriptive and inferential statistics including ANOVA, Chi-Square tests, t-test and Pearson correlation coefficient, with using SPSS-PC (v-۲۱) and $P < ۰/۰۵$.

Results: The study findings showed that perceived stress in a substantial percentage of the elderly (۴۷.۴/۱۰۰) was at a low level with the mean score of ($۲۲/۵۲ \pm ۸/۰۶$). Also, there were significant association between perceived stress and the variable of age, marital status, education, adherence of therapeutic regimen and with no other diseases ($P < ۰/۰۵$). In addition, the mean score of perceived stress in compliant younger elders with higher educational level was lower. Furthermore, the levels of spiritual health were medium to high in the most participants ($۹۷.۷۲ \pm ۱۱/۰۵$). Moreover, there was a significant association between spiritual health and the variables of age and adherence of regimen and with no other diseases ($P < ۰/۰۵$). Interestingly, there was a reverse significant association between perceived stress and spiritual health ($r = -۰.۴۸$, $P < ۰/۰۰۱$).

Conclusion: This study was an important step in the understanding of stress and spiritual health of elderly patients with diabetes. Considering a significant reverse association between stress and spiritual health, these results have implications for the prevention or treatment interventions regarding the two main variables and health promotion in older adults with diabetes.

Key words: Elderly, Diabetes Mellitus, Perceived Stress, Spiritual Health